

Pia Kauma kok ym.

Kirjallinen kysymys raidehankkeiden EU-rahoituksen hakemisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Kilpailukykyinen Euroopan unioni edellyttää kattavaa liikenneverkostoa tie-, raide-, vesi- ja lentoliikenteessä. EU:n monipuolisten rahoitusmahdollisuuksien ansiosta liikennehankkeet voivat saada eri rahoitusinstrumenttien kautta huomattavaa tukea. Verkkojen Eurooppa (Connecting Europe Facility, CEF) on 30 miljardin euron infrastruktuurihankkeiden rahoitusinstrumentti. Instrumentti tukee erityisesti raideliikennettä. CEF-välineen kautta voidaan saada raidehankkeiden suunnitteluun rahoitusta 50 prosenttia ja rakentamiseen jopa 20 prosenttia kuluista.

CEF-rahoitushaku päättyy 26. helmikuuta 2020. Huolenaiheena on, että koko EU-ohjelmakausi saattaa mennä Suomelta ohi, mikäli rahoitusta ei ehditä hakemaan määräaikaan mennessä. Nyt tulisi hakea suunnittelurahoja hankkeita varten, jotta seuraavalla EU:n ohjelmakaudella 2021—2027 voitaisiin hakea rahoitusta varsinaiseen rakentamiseen ja hankkeiden toteuttamiseen.

CEF-rahoituksen saamiseksi on oltava voimassa oleva hankesuunnitelma. Neuvottelut rahoitusta hakevien hankeyhtiöiden perustamiseksi aloitettiin kuitenkin vasta marraskuussa 2019. Liikenneministeriöstä onkin sanottu, että rahoituksen hakemisesta ei ole tiukan aikataulun vuoksi varmuutta. Pahimmassa tapauksessa hankeyhtiöt eivät ehdi helmikuun lopussa päättyvään hakuun.

Sanna Marinin hallitusohjelmassa raideliikenteen kehittäminen on nostettu tärkeäksi teemaksi. Hallitusohjelmassa sanotaan, että "rataverkkoa ja raideliikennettä koskeville miljardihankkeille on syytä tehdä laaja-alainen vaikutusten arviointi sekä suunnitella ja rakentaa ne nykyisen verkon kanssa toimiviksi kokonaisuuksiksi". Hankkeiden toteuttaminen vaatii kuitenkin rahaa sekä suunnittelu- että toteutusvaiheessa.

Suomi näyttäytyy rahoituksen hakemisessa erityisen passiivisena, kun sitä vertaa esimerkiksi Ruotsiin. Ruotsi on hakemassa 177 miljoonan euron tukea raidehankkeilleen. Ruotsissa liikenneasioissa on perinteisesti toimittu pitkäjänteisesti yli vaalikausien. Ruotsin mallille on tyypillistä, että EU:lle esitetään suunnitelmallisia ja hyvin laadittuja 12 vuoden suunnitelmia. Tämä lähestymistapa on ollut tuloksellinen, sillä Ruotsi on saanut liikennehankkeisiinsa reilusti yli kymmentekertaisesti enemmän EU-rahaa kuin Suomi.

Tärkeitä raidehankkeita elinvoimaisen ja saavutettavan Suomen kannalta ovat muun muassa Turun tunnin juna sekä pääradan nopeuttaminen Tampereelle, joka olisi mahdollista käynnistää heti välin Pasila—Riihimäki toisen vaiheen rakentamisella. Koko maan kannalta aivan keskeistä on

Kirjallinen kysymys KK 21/2020 vp

pääradan nopeamman liikenteen mahdollistaminen Riihimäeltä pohjoiseen Tampereen ja Oulun kautta aina Rovaniemelle sekä Tornioon, jota kautta pystytään rakentamaan myös yhteys Ruotsin rataverkkoon. Myös raideliikenne Itä-Suomeen on valmisteltava. Turun tunnin junan ensimmäisen vaiheen toteuttamiseksi tarvitaan myös Espoon kaupunkirata. Pääkaupunkiseudulle suunnitella oleva kaksiraiteinen lentorata yhdistäisi Helsinki-Vantaan lentoaseman kaukojunaliikenteen piiriin.

Suomen tulee toimia keskeisten yhteiskunnallisten hankkeiden kanssa pitkäjänteisesti. Suunnitelmien toteutus vaatii hyvää aikataulutusta ja hyvin valmisteltuja hankesuunnitelmia.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Aikooko hallitus hakea Suomen keskeisille liikennehankkeille CEF-rahaa määräaikaan 26.2.2020 mennessä ja

aikooko hallitus siirtyä samankaltaisiin, pitkäjänteisiin rahoitushankkeisiin kuin Ruotsissa, jossa liikennesuunnitelmat laaditaan suunnitelmallisesti ja kattavasti useiksi vuosiksi eteenpäin?

Kirjallinen kysymys KK 21/2020 vp

Helsingissä 6.2.2020

Pia Kauma kok
Heikki Autto kok
Paula Risikko kok
Timo Heinonen kok
Ilkka Kanerva kok
Heikki Vestman kok
Matias Marttinen kok
Kai Mykkänen kok
Sari Sarkomaa kok
Jukka Kopra kok
Ville Kaunisto kok
Terhi Koulumies kok
Sari Multala kok
Saara-Sofia Sirén kok
Juhana Vartiainen kok
Kalle Jokinen kok
Petteri Orpo kok
Kari Tolvanen kok
Marko Kilpi kok
Pauli Kiuru kok
Janne Sankelo kok
Sinuhe Wallinheimo kok
Pihla Keto-Huovinen kok
Ruut Sjöblom kok
Arto Satonen kok
Mia Laiho kok
Ben Zyskowicz kok
Sofia Vikman kok
Mari-Leena Talvitie kok
Janne Heikkinen kok
Anna-Kaisa Ikonen kok
Sanni Grahn-Laasonen kok
Anne-Mari Virolainen kok